

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології
Історичний факультет

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції
20 березня 2020 р.*

Харків – 2020

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

І.Ф. Прокопенко – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, ректор (голова);

Ю.Д. Бойчук – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХНПУ імені Г.С. Сковороди (заступник голови);

Хошіно Юічі – Другий секретар Посольства Японії в Україні (заступник голови).

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей І Міжнародної науково-методичної конференції, 20 березня 2020р. – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. – 258 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 4 від 15.06.2020р.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики викладання сходознавчих дисциплін, перекладу, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

©Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
© Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

століть.....	168
Чжан Чже. Натюрморт у сучасному китайському мистецтві: основні тенденції розвитку.....	170
Чупир Ю.В. Історія китайського цирку та його місце у сучасній світовій культурі.....	172

ІСТОРІЯ СХОДУ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Гишко Г.Б. Аналіз поєднання нових форм агресії у локальних конфліктах на Близькому Сході початку ХХІ століття.....	173
Гоков О.О. «Военно-статистическое исследование» и «военная разведка» Российской империи относительно Ирана во второй половине XIX в.: понятия и их наполнение.....	175
Кошовий С.А. Нові горизонти глобальної дипломатії на прикладі Китайської Народної Республіки.....	179
Мачарадзе В.В. «Революція троянд» у Грузії та її наслідки.....	181
Пилипчук Я.В. Кавказская Албания между хазарами и арабами.....	184
Пількевич В.О. Великий Китайський мур у списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.....	186
Потульницький Г.В. Причинки до історії мазепинської еміграції в контексті протистояння інтересів Франції та Росії в Криму у 1750-х рр.....	187
Сухобокова О.О. Початки формування української громади Зеленого Клину (1880-ті рр. – 1914 р.).....	189
Фалько С.А. Военна модернізація на Сході: поставки зброї з Європи і США в Азію у другій половині XIX – на початку XX ст.....	191
Ціватий В.Г. Концепт «Восток» и особенности внешней политики республики Индия (2018-2020 гг.): институциональный и историко-традиционный дискурсы.....	195
Ямпольська Л.М., Абдулкадер Ардалан Латіф Абдулкадер. Концепція джихаду в ісламській цивілізаційно-культурній традиції (теоретичний аналіз)..	197
Блажко Ю.Г. Шовковий шлях.....	200
Воронін Є.І. Особливості диктатури Ж.-Б. Бокасси в центральноафриканській Республіці (1966–1979 рр.).....	201
Ляшевська Г.І. Причини політики «сакоку» в Японії.....	203
Марченко В.С. Міжкорейське культурне співробітництво у врегулюванні корейської проблеми.....	205
Мельникова А.С. Радіо «Télévision Libre des Mille Collines» як інструмент міжнаціональної ворожнечі у Руанді 1994 року.....	207
Прочкарук Д.О. Діяльність ФАТХ під керівництвом Ясіра Арафата (1969-2004 рр.).....	209
Савченко Т.О. Восточное влияние на греческую архитектуру в период эллинизма.....	211
Сумцов Р.С. Кохінська битва 1944 р.....	212
Тарасенко О.В. Лев Ілліч Мечников – співзасновник Токійського університету.....	214
Хижняк І.А. Система военного управления Персидской империей в период правления Дария I.....	216
Цибульник В.В. Країни Магрибу в XV–XVI ст.....	217
Якібчук О.Ю. Перехід від османізму до тюркізму: ідеологічний аспект.....	219

ЕКОНОМІКА, ПОЛІТИКА, СОЦІУМ КРАЇН СХОДУ

Беззубенко А.В. Індія і США: шлях до стратегічного партнерства.....	220
Олійник О.М. Історичний розвиток права в Індії.....	222

до Тегерану. Південна вела на Близький Схід, Індію до Середземного Моря. Ще один відомий шлях, який називався «лазуритовим». Лазурит – це напівдорогоцінне каміння, яке видобували у одному з районів Паміру, високо цінувався в усьому Світі [1]. Починався «лазуритовий шлях» в горах Паміру, проходив через Іран, далі прямував до Азії та Єгипту. Проходив шовковий шлях і територією сучасної України, населення Приазов'я та Причорномор'я вивозило такі товари як мед, м'ясо, зерно, шкури. Джерела запевняють, що шовковий шлях виникає під час правління династії Хань. Історична особа, яка стала ініціатором – це дипломат Чжан Цянь, який за наказом імператора проводив переговори з кочовими племенами. Чжан Цянь потрапив у полон до Середньої Азії. Під час перебування у полоні, він винайшов зручні для торгівлі шляхи. Після повернення Чжан запевнив імператора, що вести торговельні відносини з Заходом є дуже вигідно та вказав на зручні шляхи для торгівлі. Цей й стало основою для шовкового шляху. Купці, які здійснювали обмін товарами, найчастіше обмінювалися ними на півдорозі. Для цього існували спеціальні пункти зупинки та базари. На зупинках працював спеціальний персонал, який намагався покращити умови торгівельного обміну та зробити його максимально комфортним для купців. Це були перекладачі, міняйли, збирачі податків. Тут можна було перезавантажити товар, перезавантажити коней або верблюдів, навіть замінити втомлених тварин.

Шовковий шлях також можна назвати місцем поширення світових релігій, оскільки розширення торгівельних зв'язків з Індією, жителі Китаю дізналися про буддизм [2]. Через Шовковий шлях, китайці також дізналися про іслам, на території Китаю навіть існували громади купців-мусульман. В наші дні Великий шовковий шлях є місцем, яке досліджують археологи.

22 червня 2013 року Великий шовковий шлях був включений до списку Всесвітньої спадщини Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО).

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лубо-Лесніченко Є.І. «Китай на Шовковому шляху», М. 1994
2. Кузнецов А.Н. «Енциклопедія нового Китаю» М.: Прогрес, 1989 – 509 с.

ОСОБЛИВОСТІ ДИКТАТУРИ Ж.-Б. БОКАССИ

В ЦЕНТРАЛЬНОАФРИКАНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ (1966–1979 рр.)

Воронін Євген Ігорович, студент I курсу магістратури історичного факультету

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: к.і.н., доц. Л.М. Ямпольська

Серед тиранів минулого століття Жан-Бедель Бокасса займає особливе місце. Прозваний журналістами «чорним Калігулою», Бокасса перевершив римського тирана: навіть відомий своїми звірствами імператор Риму ніколи не вживав в їжу людське м'ясо. Для Бокасси ж це було не тільки гастрономічною пристрастю, але і способом таємного самоствердження.

Тема нашого дослідження є актуальною, адже в той час, коли здавалося, що цінності «західної демократії» перемагають у всьому світі, деякі країни Сходу, зокрема Екваторіальної і Тропічної Африки, починають повертатися до диктатур. Вивчення причин виникнення, особливостей і наслідків диктаторських режимів має стати запобіжним фактором для всього людства і має безперечну наукову новизну, з огляду на недостатнє вивчення цього питання в історіографії.

Завданнями нашого дослідження є аналіз військової і політичної кар'єри, внутрішньої та зовнішньої політики Жана-Беделя Бокасси – президента Центральноафриканської Республіки (1966 – 1976 рр.) і самопроголошеного імператора

Центральноафриканської імперії (1976–1979 рр.), а також визначення особливостей його диктатури.

Жан-Бедель Бокасса народився 22 лютого 1921 року в Бобангі у Французькій Екваторіальній Африці в сім'ї сільського старости з племені мбака, де виховувалися 12 дітей. У шість років він осиротів: його батько, який виступав проти концесійної політики французьких колоніальних властей, був розстріляний, а мати незабаром після цього покінчила життя самогубством [1, с. 221]. Виховувався хлопчик родичами, які готували його до кар'єри священика. Однак, всупереч намірам родичів, у травні 1939 року Бокасса поступив на військову службу в колоніальні війська французької армії. У листопаді 1941 року отримав звання старшого сержанта у військах «Вільна Франція», брав участь у захопленні Браззавіля. У 1944 році був учасником висадки військ антигітлерівської коаліції на півдні Франції, потім у боях на Рейні.

Закінчення Другої світової війни Бокасса зустрів у Нормандії в чині старшого сержанта [2]. У 1949 році закінчив офіцерську школу в Сен-Луї, з вересня 1950 р. по березень 1953 р. брав участь в Індокитайській війні. За бойові заслуги нагороджений орденом Почесного Легіону і Лотарингським хрестом. Продовжив військову службу в Браззавілі, в 1961 році отримав звання капітана французької армії.

У січні 1962 року звільнився з французької армії і вступив на службу до Центральноафриканських збройних сил, отримавши звання майора. Президент Центральноафриканської Республіки (ЦАР), його кузен Давид Дако на наступний рік призначив Бокасса начальником штабу збройних сил і присвоїв йому чин полковника.

31 грудня 1965 року – 1 січня 1966 рр. Бокасса здійснив державний переворот, повалив Дако і посадив його до в'язниці. 4 січня президент скасував конституцію ЦАР і почав диктаторське правління. У березні 1972 року Бокасса проголосив себе довічним президентом, а вже 19 травня 1974 року йому було присвоєне звання маршала.

У 1968 році Ж.-Б. Бокасса став засновником Союзу центральноафриканських держав, куди входили також Демократична Республіка Конго і Чад. Президент був прихильником «повернення до землі», підтримки сільського господарства та аграрної реформи в країні. Вміло тримав баланс на зовнішньополітичній арені між соціалістичним блоком, Заходом і Рухом неприєднання. У червні 1970 року відвідав з офіційним візитом СРСР.

У рамках святкування Дня матері в 1971 році Бокасса звільнив всіх ув'язнених жінок і наказав стратити чоловіків, викритих у злочинах проти жіночої честі [3]. 4 вересня 1976 року, під час офіційного візиту лідера Лівійської революції Муаммара Каддафі в республіку, Жан-Бедель Бокасса і ряд членів уряду прийняли іслам, взявши собі відповідні імена. Бокасса змінив своє християнське ім'я Жан-Бедель на Салах-ед-Дін Ахмед Бокасса [1]. У той же період він розпустив уряд і замінив його на Раді Центральноафриканської Революції.

4 грудня 1976 року Бокасса перейменував Центральноафриканську Республіку в Центральноафриканську імперію. З'їзд прийняв імперську конституцію, згідно з якою імператор був головою виконавчої влади, а корона імперії оголошувалася спадковою [1, с. 221-222]. Відтоді Бокасса повернувся до католицизму.

4 грудня 1977 року відбулася коронація імператора Бокасси I. Кращі європейські фірми виготовили корону, прикрашену двома тисячами діамантів. Її вартість склала 5 млн. дол., а на церемонію пішла чверть річного експортного доходу країни. Доповненням став золотий трон у формі сидячого орла вагою в 2 т і леопардові мантиї [1, с. 222]. Сама церемонія в багатьох деталях була скопійована з церемонії коронації Наполеона I. На урочистий захід були запрошені керівники всіх світових і африканських держав, а також Папа Римський Павло VI, однак, ні Папа, ні глави держав не з'явилися в Бангі на церемонію.

Диктатура Бокасси в ЦАР мала свої особливості. В імперії проводилися постійні арешти інакодумців, тортури були звичайною справою, а в деяких імператор брав участь

особисто. Слід зазначити, що режим користувався підтримкою французького уряду на чолі з Валері Жискар д'Естеном, якому Бокасса надавав вигідні умови розробки родовищ корисних копалин, зокрема, урану, необхідного для французької програми атомної зброї.

Однак довго терпіти «витівки імператора» французи не могли. Останньою краплею терпіння стала історія з «реформою освіти», яку імператор наказав провести в країні. Вона зводилася до введення безглуздої і дорогої форми для школярів, на якій був зображений портрет імператора. Більшість батьків були не в змозі купити її, і діти продовжували ходити в школу в звичайному одязі. Тоді 200 дитлахів були заарештовані і поміщені до в'язниці. Через тиждень їх почали забирати на «примірку нової форми», а насправді забивали палицями. 20 вересня 1979 року, коли Бокасса відбув з візитом до Лівії, французькі десантники блискуче здійснили операцію «Барракуда». Їм вдалося несподівано для оточення імператора захопити урядові будівлі, архів і листування. Разом із ними повернувся і повалений колись Давид Дако, який одразу очолив державу.

Бокасса з Лівії перебрався в Республіку Кот-Д'Івуар, а звідти – у Францію. Деякий час він прожив у маєтку Адрикур неподалік від Парижа. У 1986 році він здійснив спробу повернутися на батьківщину, проте був заарештований ще в аеропорту і відправлений до в'язниці. Після цього колишній імператор постав перед судом, де звинувачувався в державній зраді, вбивствах, канібалізмі і розтраті державного майна. Бокасса активно захищався на суді і зумів переконати суддів у тому, що частини тіл жертв він зберігав в холодильнику не з метою вживання їх в їжу, а в обрядових цілях. Хоча він був визнаний невинним в канібалізмі, інших звинувачень вистачило, щоб знову засудити його 12 червня 1987 року до смертної кари. У наступному році він був помилуваний, і вирок замінили на довічне ув'язнення, а потім і на двадцятирічне. Після відновлення демократичного ладу у 1993 році в державі була оголошена загальна амністія, і Бокасса вийшов на свободу [1, с. 223]. Помер колишній диктатор від інфаркту 3 листопада 1996 року.

1 грудня 2010 року президент ЦАР Франсуа Бозізе підписав указ про повну реабілітацію Ж.-Б. Бокасси, відповідно до якого повалений імператор був «відновлений в усіх правах». Бозізе назвав Бокассу «великим гуманістом» і «сином нації» [3; 4].

Таким чином, аналіз внутрішньої і зовнішньої політики Ж.-Б. Бокасси дає підстави зробити наступні висновки про те, що президент і самопроголошений імператор був не тільки жорстоким диктатором, але й успішним політиком і дипломатом. Заради своїх амбіцій і самозбагачення підтримував добрі стосунки з урядом Франції, СРСР і Лівії. Число жертв його політичних репресій було незначним, однак навіть ці злочини здійснювалися видовишно і з розмахом, незважаючи на корупцію і казнокрадство. Будь-якій країні потрібні свої герої, і коли на цю роль не підходить взагалі ніхто, із запорошених скринь історії витрушують навіть огидні скелети диктаторів.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Мусский И.А. 100 великих диктаторов. М.: Вече, 2002. 569 с.
2. Сычева В. На смерть Бокасси. «Коммерсантъ». URL: <https://www.kommersant.ru/doc/242716> (дата обращения: 10.02.2020).
3. Президент ЦАР полностью реабилитировал Бокассу. ВЗГЛЯД.РУ. URL: <https://vz.ru/news/2010/12/1/451677.html> (дата обращения: 10.02.2020).
4. Старинный замок императора-людоеда Бокасси продан на аукционе за 915 тыс. евро. РИА Новости. URL: <https://fakty.ua/126165-starinnyj-zamok-imperatora-lyudoeda-bokassy-prodan-na-aukcione-za-915-tys-evro> (дата обращения: 12.02.2020).

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ПОЛІТИКИ «САКОКУ» В ЯПОНІЇ

Ляшевська Ганна Ігорівна, студентка 4 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: к.і.н., доц. Л.М. Ямпольська

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції

Відповідальний за випуск: (Руда Н.В.)

Комп'ютерна верстка: Петрищева О.В.

Коректор: Коробкіна І.М.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Підписано до друку Формат Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум. друк. арк.

Обл.-вид. арк. Зам № Тираж прим. Ціна договірна.